

Overweging Witte Donderdag 2012

Zoals na iemands sterven soms plotseling duidelijk wordt welke momenten de meest indringende en betekenisvolle geweest zijn en daarmee onvergetelijk, zo is het met het verhaal van de laatste maaltijd die Jezus met zijn vrienden had. Nog voor zijn lijden en sterven uit, het verraad en de kruisiging, is het dit verhaal, dat zo'n onuitwisbare herinnering bleek, dat alle evangelisten erover verhaalden. Zo dat het een symbool is geworden. dat telkens opnieuw wilde zijn gevierd en beleefd als de kern van Jezus verblijf op aarde van zijn missie en boodschap. Om vast te houden. Om zo keer op keer te vieren en te herhalen, dat het het centrum van de liturgie is geworden. De door Jezus uitgesproken woorden over het breken van het brood als was het zijn eigen lichaam het rond laten gaan van de wijn, als zijn bloed en zijn leven, maar ook de vertellingen van zijn leven en optreden, zijn sterven en zijn opstaan: alle verhalen zijn rond deze tafel gegroepeerd. Onlosmakelijk verbonden met het ongezuurde brood van de uittocht Zoals tijdens het joodse Pesach wordt herdacht.

Nu is Jezus uittocht uit het leven aanstaande. Maar niet zonder die tafel nogmaals te dekken Een uittocht die niet die van Jezus alleen wilde zijn Maar een doorbraak voor allen uit de banden van dood en verdrukking. Met de vrienden die samen daar aanliggen, die niet alleen maar vrienden zijn, maar zoals nog steeds in onze wereld: ook verraders, verloochenaars, slapers, meelopers, moordenaars. Bij alle gezamenlijkheid en trouw is er tegelijk de ontrouw, het niet verstaan.

Het tafereel is in de loop van de tijd op vele wijzen uitgebeeld Als een heilig moment Waarbij de verschillende rollen van de aanzittenden soms wel en soms ook helemaal niet werden verbeeld en het zich soms liet raden wie wie was. Sommigen kunstenaars lieten zich inspireren op de getuigenissen van Matteus, Markus of Lukas, anderen voegden waskommen toe en doeken toe omdat vooral het verslag van Johannes indruk maakte: Jezus die als heer en meester zich neerbuigt voor de anderen om hen de voeten te wassen, de leerlingen die uitgenodigd worden dit op hun beurt aan zich te laten gebeuren om zo de betekenis te leren verstaan van de omkering: de heerser die dienaar zal zijn: alle verhoudingen en rollen in het andere licht gebracht van de goede boodschap.

Voorgoed omgedraaid en gekeerd. De meerdere die de mindere dient, de mindere als een gast onthaald.

Zo zie ik een moderne schildering voor me, die ooit in het Stedelijk te zien was waar vrouwen rond de tafel zitten. Met hakken en vol parels, rijk, mondain of juist heel gewoon, ook blootsvoets en arm.

Het maakte indruk. Wie zijn wij.

Wat hadden wij gedaan?

Wie zou ik zelf zijn geweest?

En ook is er die afbeelding die ik zag, waar in alle onbevangenheid de leerlingen afgebeeld zijn met een downsyndroom. Een kunstenaar die zich lijkt te hebben afgevraagd, welke mensen ken ik, die misschien wel het dichtst bij staan? Naast die anderen die wel zeiden nabij te zullen zijn, maar die het lieten afweten?

Deze tafel brengt ons bij de kern van ons mens zijn
bij de vraag naar wie we zijn

en de diepe betekenis van het bijbelse verhaal.

Dat niet langer de een boven de ander stellen wil,
maar ons uit wil leiden uit ongelijkheid.

opkomen voor de kwetsbaarheid en zwakheid in mensen.

De vraag stellen wat het betekent beeld en gelijkenis van de eeuwige te zijn
maar vooral mensen in hun kwetsbaarheid en zwakheid
en zelfs in hun schuld en slechtheid bewaren wil.

Daarvoor staat deze tafel

vanavond en in iedere viering waarin wij spreken,
maar vooral breken en delen en uitnodigen

om elkaar op te zoeken en te weten dat we erbij horen en genodigd zijn

zo divers en verscheiden als we zijn

met onze gaven en goedheid,

maar ook

in onze zwakheid

en schuld.

In het evangelie is ieder erbij

En herkent Jezus zijn vrienden

al voor het gedaan is.

Zoals de Eeuwige eerst heeft liefgehad...

Zoals de gekruisigde - tussen de moordenaars in gehangen -
tegen hen gezegd heeft:

met mij zul je in het paradijs zijn

- haast niet te vatten taal van een andere orde:

dat in God's licht, in het licht van Jezus

de dingen anders zijn, anders gewogen worden

dan wij volgens onze berekeningen menen te weten.

Maar bovenal een uitnodiging om

altijd opnieuw elkaar op te zoeken

als een gemeenschap van gewone mensen

zo zijn we ook vanavond rond deze tafel

die we pas overmorgen in de paasnacht opnieuw zullen dekken

en delen we ook vanavond het brood

aan de vooravond van het vele lijden, onrecht en
menselijk verraad dat altijd nog is
waar we elkaar laten vallen
en de Eeuwige verraden.

Deze tafel die tegelijk de tafel van de hoop geworden is
vanuit de herinnering aan de gebrokenheid
naar de wereld die komen zal.
Als een teken dat het anders kan en is.
Om elkaar te behoeden en te doen leven
de grondtoon die we elkaar vanavond in herinnering willen brengen

om wie in huiver de nacht ingaan
in deze wereld en dichtbij
voor wie vluchten in de hoop dat ergens aan tafel plaats voor hen is
voor wie fouten maken, in het krijt staan
of wie we zelf voorbij lopen
maar ook voor wie het tij durven keren en anderen tot steun zijn.
die zich toevertrouwen
om te sterven,
om te leven

Juut Meijer